

Financiële verordening

Uitgangspunten financieel beleid, financieel beheer en inrichting van de financiële organisatie

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	DEFINITIES	4
HOOFDSTUK 2	BEGROTING EN VERANTWOORDING	6
HOOFDSTUK 3	KADERSTELLINGEN	8
HOOFDSTUK 4	PARAGRAFEN IN BEGROTING EN JAARSTUKKEN	12
HOOFDSTUK 5	DE FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE	14
HOOFDSTUK 6	SLOTBEPALINGEN	15

het algemeen bestuur van Bestuur Regio Utrecht

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 21 november 2011

Besluit:

gelet op artikel 212 Gemeentewet;

onder gelijktijdige intrekking van de Financiële verordening, vastgesteld op 13 oktober 2010,

vast te stellen:

Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van Bestuur Regio Utrecht.

Hoofdstuk 1 Definities

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Administratie
het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van Bestuur Regio Utrecht en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- b. Financiële administratie
de financiële administratie is een onderdeel van de administratie en omvat het systematisch maken en verwerken van aantekeningen betreffende de financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van Bestuur Regio Utrecht, teneinde te komen tot een goed inzicht in:
 - de financieel-economische positie;
 - het financieel beheer;
 - de uitvoering van de begroting;
 - het afwickelen van vorderingen en schulden;
 - alsmede het afleggen van rekening en verantwoording daarover.
- c. Administratieve organisatie
het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de verantwoordelijke leiding.
- d. Financieel beheer
het uitoefenen van bestuur over en toezicht op het beheer van middelen en het uitoefenen van rechten van Bestuur Regio Utrecht.
- e. Rechtmatigheid
het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, waaronder verordeningen en uitvoeringsregelingen als gevolg van besluiten van het dagelijks bestuur en besluiten van het algemeen bestuur.
- f. Doelmatigheid
de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of de mate waarin met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt.
- g. Doeltreffendheid
de mate waarin Bestuur Regio Utrecht erin slaagt met de geleverde prestaties de gestelde doelen of de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.
- h. Begroting
begroting of programmabegroting, bestaande uit beleidsbegroting (programmaplan en paragrafen) en financiële begroting (staat van lasten en baten van de programma's en financiële positie).

- i. Planning en control
ontwikkelen, invoeren en beheren van beleids- en beheersingsinstrumentarium met betrekking tot het (strategisch) beleid, alsmede het financieel-, personeels-, organisatie-, communicatie- en informatiserings-, en financieringsbeleid.

Hoofdstuk 2 Begroting en verantwoording

Artikel 2. Begroting

1. Jaarlijks wordt door het dagelijks bestuur de begroting aangeboden aan het algemeen bestuur. Deze begroting gaat vergezeld van de meerjarenraming.
2. Het algemeen bestuur stelt de hoogte van de Regiobijdrage vast in de Vaststellingsbrief Regiobijdrage. Deze wordt uiterlijk een jaar voor het ingaan van het betreffende begrotingsjaar door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur aangeboden.

Artikel 3. Programma's

1. Bij iedere begroting wordt een overzicht gegeven van de programma's die de verschillende beleidsvelden omvatten.
2. De programmatische structuur staat voor een jaar vast.

Artikel 4. Uitvoering begroting

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor regels die bewerkstelligen dat de uitvoering van de begroting rechtmatig, doelmatig en doeltreffend verloopt.
2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat de lasten van de programma's zoals geautoriseerd in de (gewijzigde) begroting niet worden overschreden.

Artikel 5. Interne controle

1. Het dagelijks bestuur draagt ten behoeve van het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatievoorziening waaronder de output en de rechtmatigheid van de beheerhandelingen.
2. Bij afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.
3. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor de periodieke interne toetsing van bedrijfsonderdelen op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen, vastgelegd in interne controlemaatregelen.

Artikel 6. Tussentijdse rapportage en informatie

1. Het dagelijks bestuur rapporteert eenmaal per jaar over de realisatie van de begroting aan het algemeen bestuur via de bestuursrapportage. De bestuursrapportage (6-maandsrapportage) wordt uiterlijk in oktober door het algemeen bestuur vastgesteld. Het dagelijks bestuur sluit de periodieke verantwoording af met de jaarrekening.
2. De bestuursrapportage gaat in op materiële afwijkingen, zowel wat betreft de lasten, de geleverde goederen en diensten en indien daar aanleiding voor is de maatschappelijke effecten zoals geformuleerd in de programma's.

3. Het dagelijks bestuur stelt nadere regels op omtrent de momenten en de wijze waarop wordt gerapporteerd over de bedrijfsvoering, de werkplanning en de afwijkingen van de activiteiten en de prestaties ten opzichte van het aangegane jaarcontract.

Artikel 7. De jaarrekening

1. Jaarlijks wordt door het dagelijks bestuur de jaarrekening voor 1 juli aangeboden aan het algemeen bestuur.
2. Aan de jaarrekening wordt toegevoegd een verslag van het dagelijks bestuur, tezamen vormende de verantwoording van (de doelmatigheid van) het financieel beleid en beheer, op hoofdlijnen de beleidsdoelstellingen en maatschappelijke effecten die in het verslagjaar zijn gerealiseerd, alsmede de middelen die daarvoor zijn ingezet, mede in relatie tot de voornemens uit de begroting.
3. De jaarrekening is ingedeeld overeenkomstig de voorgeschreven indeling in het Besluit begroting en verantwoording.
4. Het algemeen bestuur bepaalt aan de hand van de uitvoering van de programma's of de beleidsdoelen van de programma's voor het lopend jaar bijstelling behoeven.

Hoofdstuk 3 Kaderstellingen

Artikel 8. Financiële positie

1. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor, dat al het beleid waartoe het algemeen bestuur heeft besloten, in de toelichtende paragraaf over de financiële positie en de meerjarenramingen is opgenomen.
2. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de financiële positie de investeringskredieten. Dit doet het algemeen bestuur door goedkeuring van de begroting, waarin de financiële gevolgen van het gevoerde beleid uiteen zijn gezet. Bij vaststelling door het algemeen bestuur zijn tevens de investeringskredieten geautoriseerd.
3. Het totaalbedrag aan verleende garanties en waarborgen worden bij de uiteenzetting van de financiële positie expliciet vermeld, uitgaande van de laatst verstrekte saldobestemmingen.

Artikel 9. Reserves en voorzieningen

1. Het dagelijks bestuur geeft jaarlijks bij de beleidsbegroting een overzicht van de reserves en voorzieningen. De bijbehorende bestedingsplannen worden opgenomen in de uitvoeringsbegroting;
2. Het dagelijks bestuur neemt daarbij de richtlijnen in acht die zijn vastgelegd in de 'Nota reserves en voorzieningen'. Daarin is opgenomen:
 - a. de instelling van een reserve of voorziening;
 - b. de voeding en onttrekking van/aan de reserve of voorziening;
 - c. de eventuele normering, bandbreedte;
 - d. de rentetoerekening;
 - e. de looptijd.
3. In de rapportages behorende bij de budgetcyclus wordt een overzicht opgenomen van het weerstandsvermogen in relatie tot de risicoparagraaf (of -matrix), welke is opgenomen in de verplichte paragraaf weerstandsvermogen. De definiëring van het weerstandsvermogen is vastgelegd in de 'Nota reserves en voorzieningen'. Ook wordt in de rapportages de omvang van de genormeerde algemene reserves aangepast aan de geactualiseerde gegevens.
4. De 'Nota reserves en voorzieningen' wordt elke vijf jaar geactualiseerd en aan het algemeen bestuur ter vaststelling aangeboden.

Artikel 10. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Investeringsbesluit
In de programmabegroting wordt een meerjaren investeringsplanning opgenomen die expliciet bij de vaststelling van de programmabegroting door de het algemeen bestuur wordt geautoriseerd. In de programmabegroting worden de uit deze investeringen volgende kapitaallasten (rente en afschrijvingskosten) meerjarig meegenomen, zodat transparant is of de lasten ook in de toekomst binnen de financiële kaders passen.

Na vaststelling van de programmabegroting, neemt het dagelijks bestuur gedurende het jaar per investeringsproject kredietbesluiten waarin alle voor de investering

relevante gegevens nader zijn uitgewerkt. Deze kredietbesluiten worden ter kennisname aan het algemeen bestuur gestuurd.

Nieuwe investeringsbeslissingen die niet in de begroting zijn opgenomen legt het dagelijks bestuur ter goedkeuring aan het algemeen bestuur voor, inclusief een voorstel voor dekking in de meerjarenraming.

Het is niet toegestaan een krediet voor een ander doel aan te wenden dan het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld zonder uitdrukkelijke toestemming van het algemeen bestuur.

2. Rente

Bij het investeringsbesluit en ten behoeve van de (meerjaren)begroting wordt een rekenrente gehanteerd. De hoogte van de rekenrente wordt bepaald door de rente op de kapitaalmarkt op het moment van de begroting, de afschrijvingstermijn van het actief is daarbij leidend. Elk jaar zal in de begrotingsronde een rekenrente voor dat jaar en de volgende jaren vastgesteld moeten worden. Hierbij kan een differentiatie naar rekenrente per jaar en per soort actief gemaakt worden (in de huidige markt wordt het verstandig geacht om een progressieve rekenrente te gebruiken voor de komende jaren, daarnaast kan een differentiatie gemaakt worden naar rekenrente voor 5 jaar, 10 jaar en 15 jaar of langer). Ook bij investering uit eigen liquide middelen is de in de begroting vastgestelde rekenrente leidend, de rekenrente wordt bepaald door de rente op de kapitaalmarkt op het moment van het investeringsbesluit voor een lening met een gelijke looptijd als de afschrijvingstermijn van het actief.

De realisatie van de rentekosten kunnen bestaan uit werkelijke rentelasten indien de investering met geleend geld op de kapitaalmarkt is gefinancierd, dan wel door toegerekende rente indien de investering uit de eigen liquide middelen is gefinancierd. De gerealiseerde rentelasten worden in de jaarrekening ten laste van de desbetreffende begrotingspost in het bijbehorend programma gebracht.

Voorbeeld: Een pc die afschrijft in 5 jaar wordt uit eigen middelen gefinancierd, de bijbehorende rekenrente kan dan uit de staffel, vastgesteld in de begroting gehaald worden (afhankelijk van investeringsjaar en genoemde afschrijvingsperiode).

NB: Indien de kapitaalmarkt in enig jaar belangrijk verandert, zou dit de noodzaak kunnen oproepen om te verifiëren of de vastgestelde rekenrente nog reëel is.

3. Afschrijvingsmethodiek

Om de jaarlijkse lasten zo min mogelijk te laten variëren, kiest Bestuur Regio Utrecht voor de annuïtaire methode, waarbij de som van afschrijving en rente jaarlijks gelijk blijven.

De uit de investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden als last meegenomen vanaf het moment van ingebruikname van het actief. Over de periode waarin het activum nog niet in gebruik is genomen, maar er wel rente verschuldigd is, wordt de rente opgeteld bij het te activeren bedrag.

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, wordt afgeschreven in:

- a) 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- b) 30 jaar: riolering, trams, rails, haltevoorzieningen;
- c) 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- d) 20 jaar: motorvoertuigen;

- e) 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- f) 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken; nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen; groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- g) 5 jaar: zware transportmiddelen; aanhangwagens; personenauto's; lichte motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur.

4. Grensbedrag voor activering

De te hanteren grenslijn tussen investeringsuitgaven en exploitatie uitgaven dient duidelijk, praktisch uitvoerbaar en duurzaam te zijn. Op basis hiervan hanteert Bestuur Regio Utrecht het uitgangspunt dat er sprake is van een investering indien:

- a) de aanschafwaarde hoger is dan € 100.000 bij trams, rails en haltevoorzieningen;
- b) de aanschafwaarde hoger is dan € 1.000 bij alle overige vaste activa.

5. Verantwoording investering

Het krediet wordt na afloop van het gereedkomen van de investering in de financiële administratie afgesloten. In de jaarrekening wordt het krediet toegelicht en de uitgaven verantwoord. Bij het vaststellen van de jaarrekening stelt het algemeen bestuur de afgesloten kredieten vast.

De voortgang en bewaking van de uitvoering en besteding van het krediet worden in de P&C documenten toegelicht, zowel tussentijds (onder andere bij de bestuursrapportage) en definitief bij de jaarrekening. Daarbij wordt de stand van het krediet opgenomen, welke inkomsten en uitgaven in het verslagjaar zijn gedaan en hoe de stand van uitvoering is en of de realisatie van de investering binnen de beschikbaar gestelde middelen kan plaatsvinden.

Artikel 11. Invordering en debiteurenbeheer

Voor de openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

Artikel 12. Grondslagen kostentoe rekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van Bestuur Regio Utrecht wordt een systeem van kostentoe rekening gehanteerd. Bij de kostentoe rekening worden naast de directe kosten alleen die indirecte kosten betrokken, die rechtstreeks samenhangen met de door Bestuur Regio Utrecht verleende diensten.
2. Bij de indirecte kosten worden betrokken de bijdragen aan reserves voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa, de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa en de compensabele BTW.
3. De omslagrente voor de toerekening van de kapitaallasten wordt jaarlijks in de kadernota vastgesteld.

Artikel 13. Financieringsfunctie

1. Het dagelijks bestuur draagt bij de uitoefening van de financieringsfunctie zorg voor een juiste uitvoer van de richtlijnen zoals vastgelegd in het door het algemeen bestuur vastgestelde Treasurystatuut.
2. De regels ter uitvoering van de taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening zijn in het Treasurystatuut vastgelegd en worden eens per vijf jaar aangepast aan de geactualiseerde gegevens en door het algemeen bestuur vastgesteld.
3. Bij de begroting en in het jaarverslag wordt in een treasuryparagraaf ingegaan op het financieringsbeleid. Hierin komen tenminste aan de orde: de kasgeldlimiet, de rente risiconorm, de omvang en de samenstelling van het vreemd en eigen vermogen, de omvang en samenstelling van de (materiële en financiële) activa, de liquiditeitspositie en -planning en de meerjarige financieringsbehoefte.

Hoofdstuk 4 Paragrafen in begroting en jaarstukken

Artikel 14. Paragrafen

A. *Weerstandsvermogen en risicomanagement*

1. Het dagelijks bestuur geeft bij de begroting en de jaarrekening inzicht in de risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het dagelijks bestuur brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld en actualiseert de risico's genoemd in de nota bedoeld in het eerste lid.
2. Het dagelijks bestuur geeft in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken de weerstandscapaciteit en in hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.

B. *Financiering*

1. Het dagelijks bestuur neemt in een treasurystatuut de regels op die zij hanteert voor het dagelijks beheer van koersrisico en valutarisico, kredietrisico en relatiebeheer, intern liquiditeitsrisico, geldstroombeheer, administratieve organisatie en interne controle van de financieringsfunctie. Het statuut en wijzigingen worden door het algemeen bestuur vastgesteld.
2. Bij de begroting en de jaarstukken doet het dagelijks bestuur in de paragraaf financiering verslag van:
 - de kasgeldlimiet;
 - de renterisiconorm;
 - de liquiditeitsplanning en de toekomstige financieringsbehoefte;
 - de rentevisie;
 - de rentekosten en de renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

C. *Bedrijfsvoering*

In het onderdeel bedrijfsvoering van de begroting wordt ingegaan op de tijdelijke en actuele onderwerpen die aandacht behoeven. In het onderdeel bedrijfsvoering bij de jaarstukken wordt gerapporteerd over de bij de begroting bepaalde onderwerpen aangaande de bedrijfsvoering en over nieuwe ontwikkelingen.

D. *Verbonden partijen*

In de begroting en de jaarstukken wordt in de paragraaf verbonden partijen ingegaan op nieuwe participaties, het beëindigen van bestaande participaties, het wijzigen van bestaande belangen en het aanwezig zijn van problemen bij bestaande participaties. Van elk van de verbonden partijen wordt bij de begroting en jaarstukken een opgave verstrekt van:

- het openbaar belang;
- het eigen vermogen;
- de solvabiliteit;
- het financieel resultaat;
- het financieel belang en de zeggenschap.

E. *Onderhoud kapitaalgoederen*

1. Het dagelijks bestuur biedt tenminste eens in de vier jaar een nota onderhoud kapitaalgoederen aan. De nota geeft het kader weer voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau voor de vaste activa en eveneens de

normkostensystematiek en het meerjarig budgettair beslag. Het algemeen bestuur stelt de nota vast.

2. Bij de begroting en de jaarstukken doet het dagelijks bestuur in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallige onderhoud aan de vaste activa.

Hoofdstuk 5 De financiële organisatie en administratie

Artikel 15. De administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen van Bestuur Regio Utrecht;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa met economisch nut, voorraden, vorderingen en schulden, enzovoorts;
- c. het verschaffen van informatie aan de budgethouders en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen.

Artikel 16. De financiële administratie

Het dagelijks bestuur zorgt er voor dat:

1. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en andere relevante wet- en regelgeving;
2. de vereiste informatie verstrekt wordt aan het rijk, de provincie en de Europese Unie, alsmede aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan Bestuur Regio Utrecht.

Artikel 17. De financiële organisatie

Het dagelijks bestuur zorgt er voor dat er:

1. een eenduidige indeling van de organisatie en een eenduidige toewijzing van taken;
2. een adequate scheiding van taken, functies en bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie is gewaarborgd;
3. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten.

Artikel 18. Aanbesteding en inkoop

Het dagelijks bestuur stelt interne regels (protocol) vast voor de inkoop en de aanbesteding van werken en diensten. De regels waarborgen dat wordt gehandeld in overeenstemming met de regels ter zake van de Europese Unie.

Hoofdstuk 6 Slotbepalingen

Artikel 19. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking per 1 januari 2012, met dien verstande dat de begroting, de meerjarenraming, de jaarstukken, de uitvoeringsinformatie en de informatie voor derden en de daarbij behorende toelichtingen met ingang van de begroting van het begrotingsjaar 2012 voldoen aan de bepalingen van deze verordening.

Artikel 20. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald onder de naam 'Financiële verordening Bestuur Regio Utrecht'.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van Bestuur Regio Utrecht, gehouden op 14 december 2011.

de secretaris,

de voorzitter,

J.W. van Geuns

A. Wolfsen